

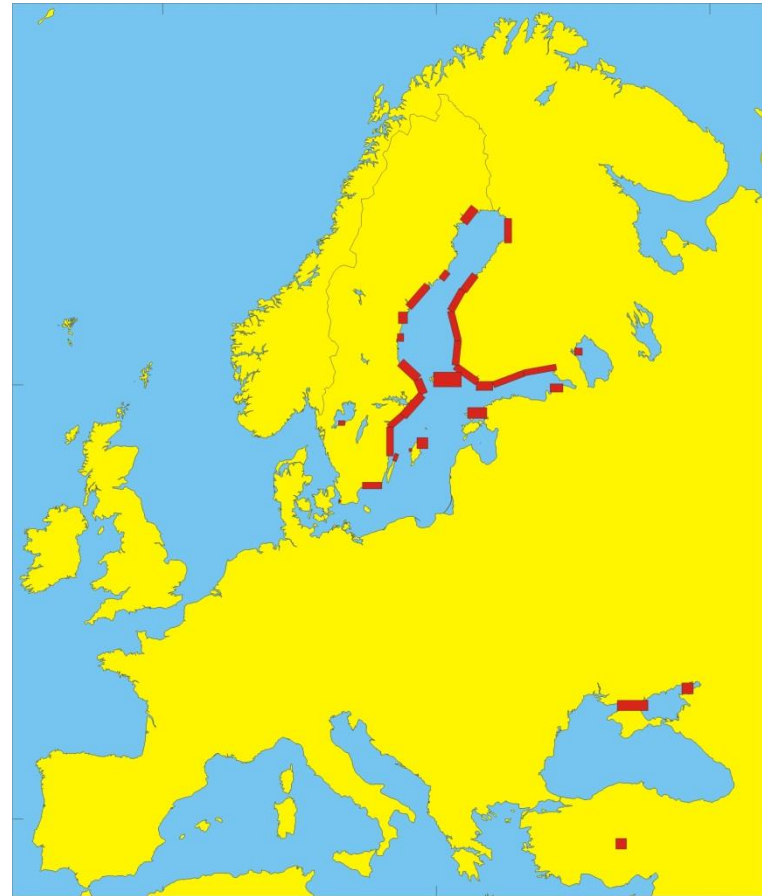
Skräntärna en ansvarsart för EU i Östersjön

Ulrik Lötberg

Skräntärnan i ett Östersjö perspektiv

- Sverige 600 par (2014), 12 kolonier + 100 solitära par
- Finland 890 par (2013), 12 kolonier + 100-125 solitära par
- Estland 150-250 par (2014), minst 2 kolonier
- Ryssland 10-15 par i Ladoga, numer försvunnen från Finska viken (2010)

Aktuell utbredning av skräntärna i Europa

Skräntärnan i ett Europeiskt perspektiv

Två populationer i Europa

- Östersjön (1 700 par)
- Svarta havet (1 200 – 1 500 par)
- Turkiet enstaka par
- Både Östersjöns och Svartahavs populationerna flyttar över sydöstra, centrala och sydvästra Europa till Niger deltat i Mali
- Europas populationer har minskat sedan 1970-talet
- Arten är rödlistad i både Sverige och EU (Vulnerable – Hotad)

Aktuell utbredning av skräntärna i Europa

Skräntärnan i ett Världs perspektiv

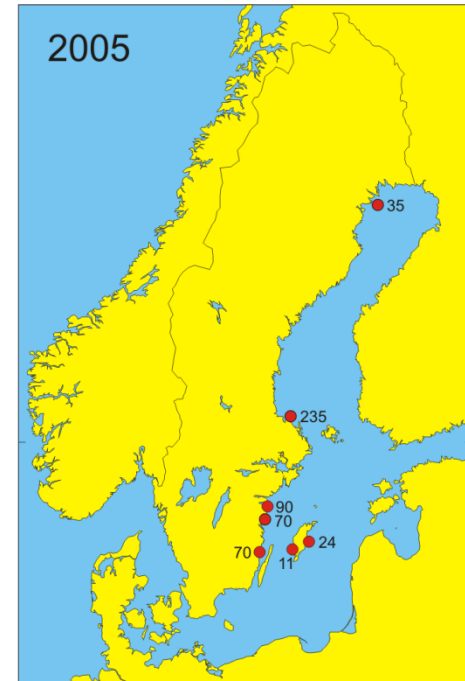
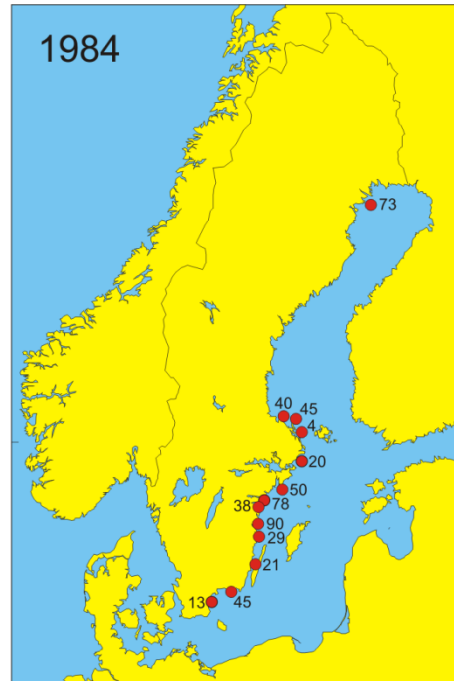
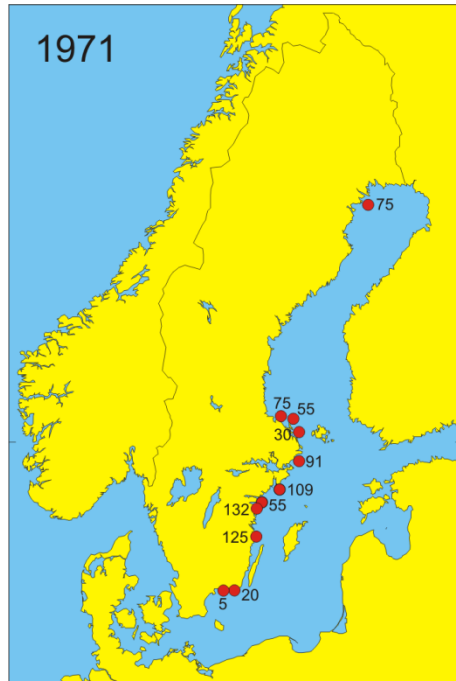
Stor geografisk spridning (trots det en enda ras) (totalt 120 000 – 210 000 par), häckar i

- Europa – Östersjön (ca 1 700 par) och Svarta havet (ca 1 200-1 500 par)
- Asien – Kaspiska havet och stäppsjöar i Ryssland, Kazachstan, Kina och Mongoliet (40 000 – 100 000 par) samt i Rödahavet och Adenviken (något tusen tal par ?)
- Afrika – Längs Västafrikas kust (främst Mauretanien kraftig ökning av populationen) (45 000 – 60 000 par) och en liten isolerad population i Sydafrika (några hundra par)
- Australien (? Par) och Nya Zeeland (ca 1 200 par)
- Nordamerika – främst längs västkusten, runt de stora sjöarna och i centrala Kanada (32 000 – 34 000 par år 2000)
- Upptagen på Bird Life Internationals lista som Least Concern

Återfynd av märkta ryska skräntärnor

Utveckling av skrântärnapopulationen i Sverige under 40år

KARTOR: SUSANNA HALL

Skrântärnekolonier i Sverige år 1971, 1984 och 2005

900 par
11 kolonier

700 par
13 kolonier

600 par
7 kolonier

SOF driver Projekt Skrântärna fram till 2007

- Roland Staav startar projekt skrântärna under 1970-talet
- Projektet drivs fram SOF Birdlife fram till 2007 när ÅGP skrântärna startar
- Projektet har gjort många djupgående studier av skrântärnorna i Sverige. Basen i projektet har varit den årliga ringmärkningen av ungar. Projektet har engagerat ett antal ringmärkare som täckt kolonierna i Sverige

Presentation ÅGP

2010 startar SOF BirdLife Projekt Skräntärna igen

- Projektet startas för understöd av ÅGP skräntärna
- Det finns områden där ÅGP skräntärna inte räcker till... Bl a forskning och kunskap, men även för att driva på åtgärdsprogrammet
- Vissa länsstyrelser fullföljer inte vad som fastställts i ÅGP, där går projektet in och stöttar
- Projektet organiserar de ringmärkare som inventerar skräntärna i Sverige
- Projektet sköter bevakning/ tolkning av de webbkameror som finns

Varför finns kolonierna av skrântärna bara på vissa ställen?

- Häckningsöar finns runt hela Sveriges kuster
- Igenväxning borde inte vara ett problem, men...
- Kolonier bildas där det finns tillräckligt stor tillgång på grunda skyddade havsvikar och grunda insjöar kustnära
- Samt

Varför finns kolonierna av skräntärna bara på vissa ställen?

- Samt tillräckligt av sådan här

Varför finns kolonierna av skräntärna bara på vissa ställen?

- och såna här

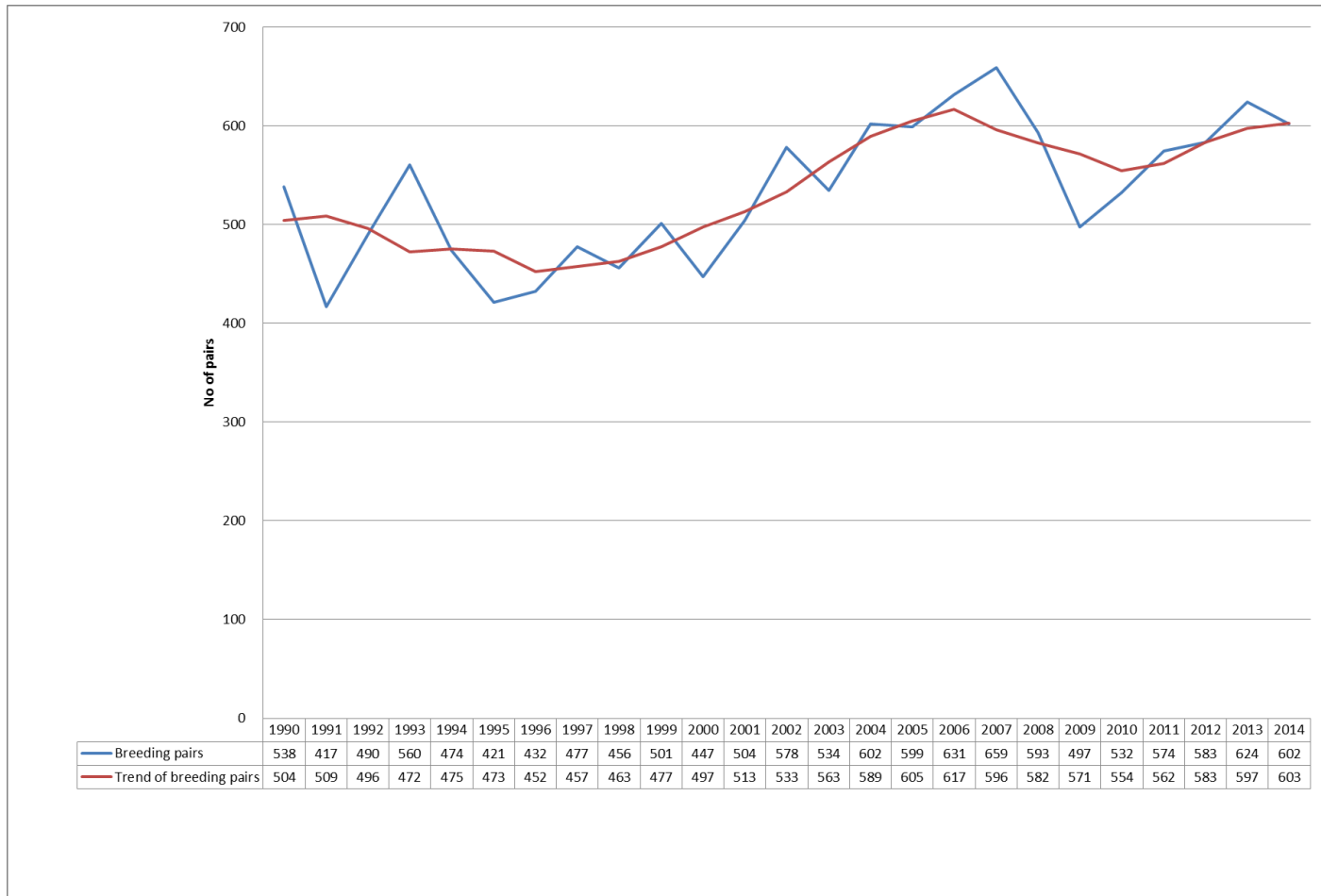
Ibland blir det mer udda fångster för
tärnorna

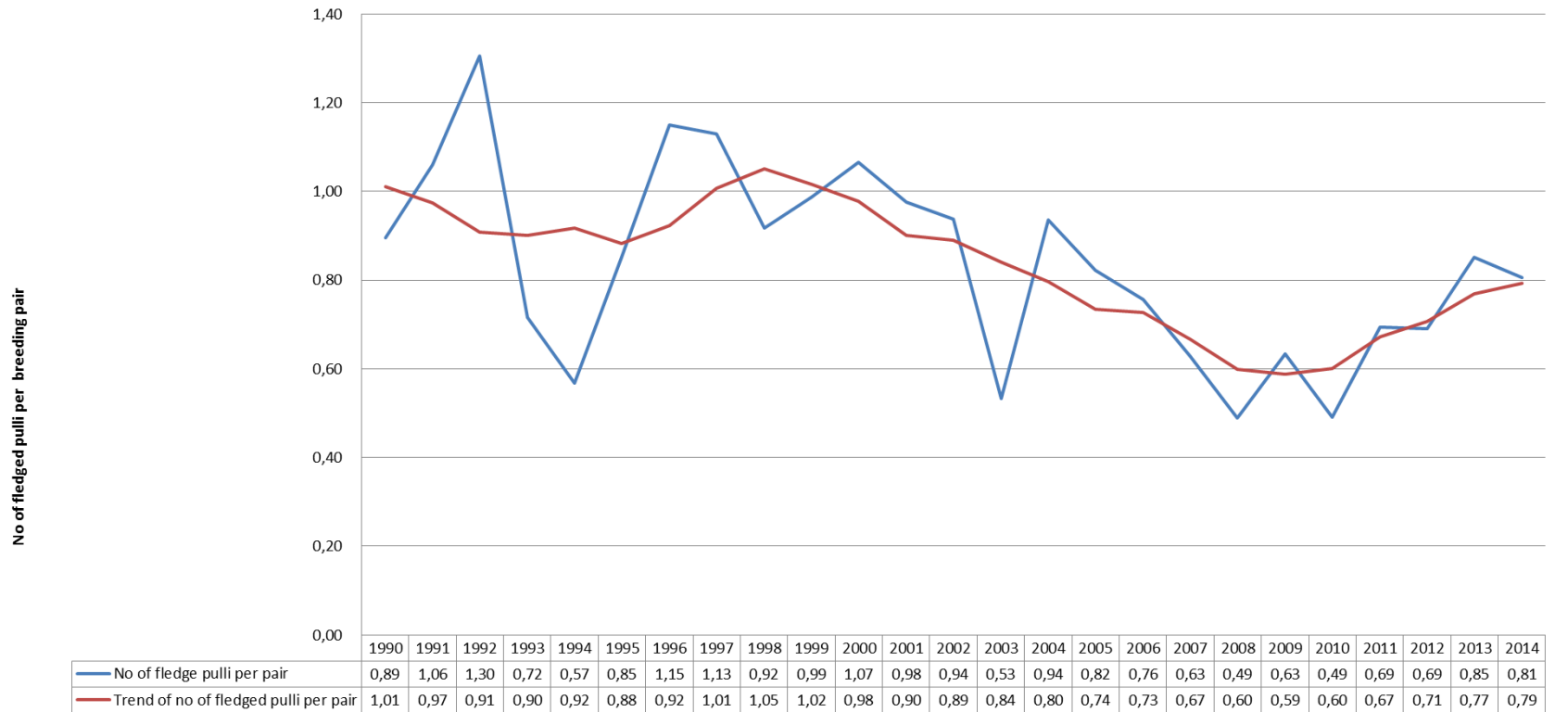
Hur går det för de svenska skräntärnorna...

Antal häckande par i Sverige

Häckningsframgång

Häckningsframgång och antalet häckande par

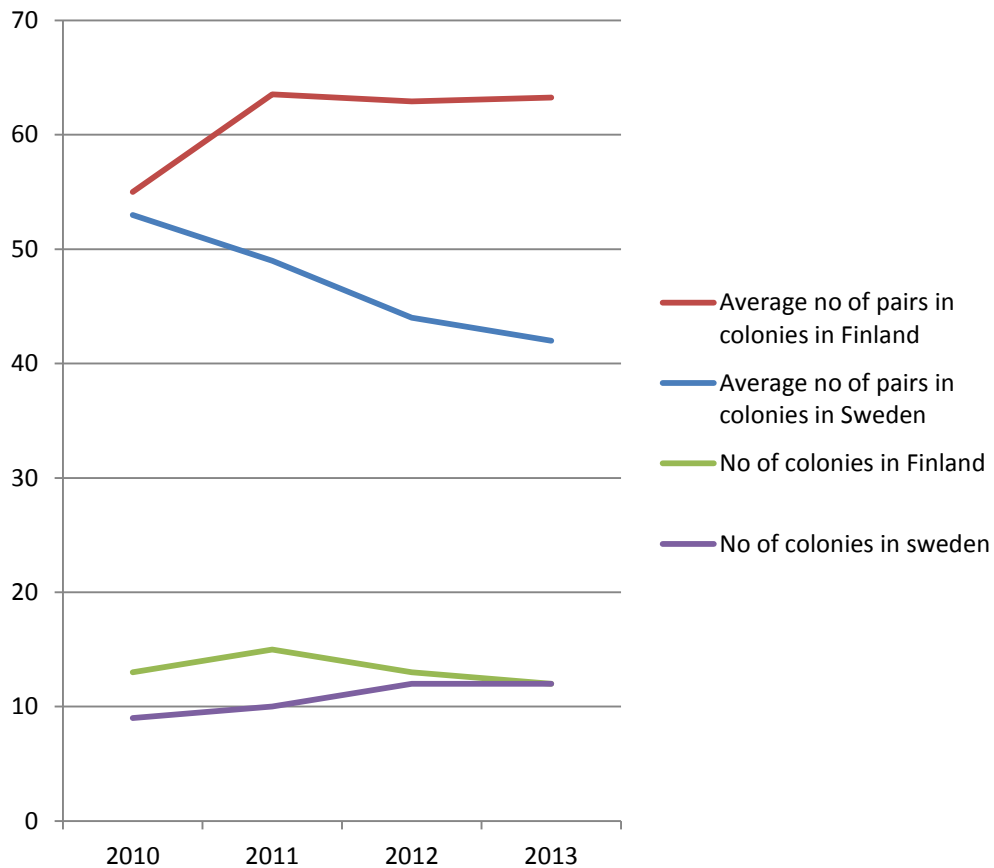
Minskad häckningsframgång för skrântärna under perioden 1990-2012

	1990-1999	2003-2012	Ändring i %
Totalt antal häckande par medelantal	477	580	22
Antal häckande par i kolonier medelantal	408	493	21
Antal häckande par solitärt medelantal	68	88	28
Totalt antal ringmärkta pulli medeltal	484	398	-18
Totalt antal ringmärkta pulli i kolonier medeltal	444	362	-19
Totalt antal ringmärkta pulli hos solitära par medeltal	41	37	-9
Antal ringmärkta pulli per par – samtliga	1,02	0,68	-34
Antal ringmärkta pulli per par – kolonier	1,10	0,72	-34
Antal ringmärkta pulli per par – solitära par	0,62	0,42	-32

En jämförelse mellan Sverige och Finland

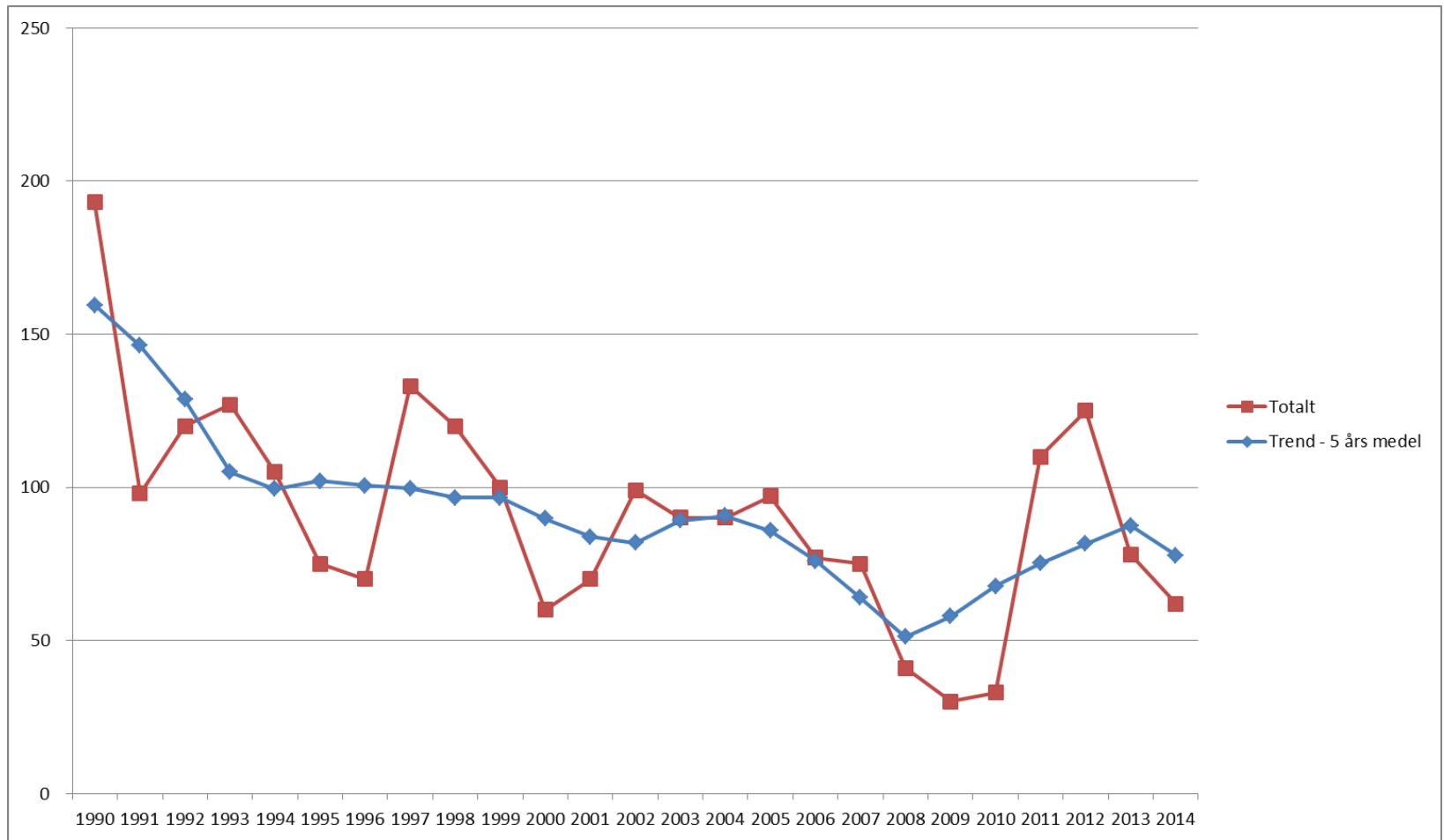
Antal par skröntärna i Sverige respektive Finland => Finland har 50% fler än Sverige

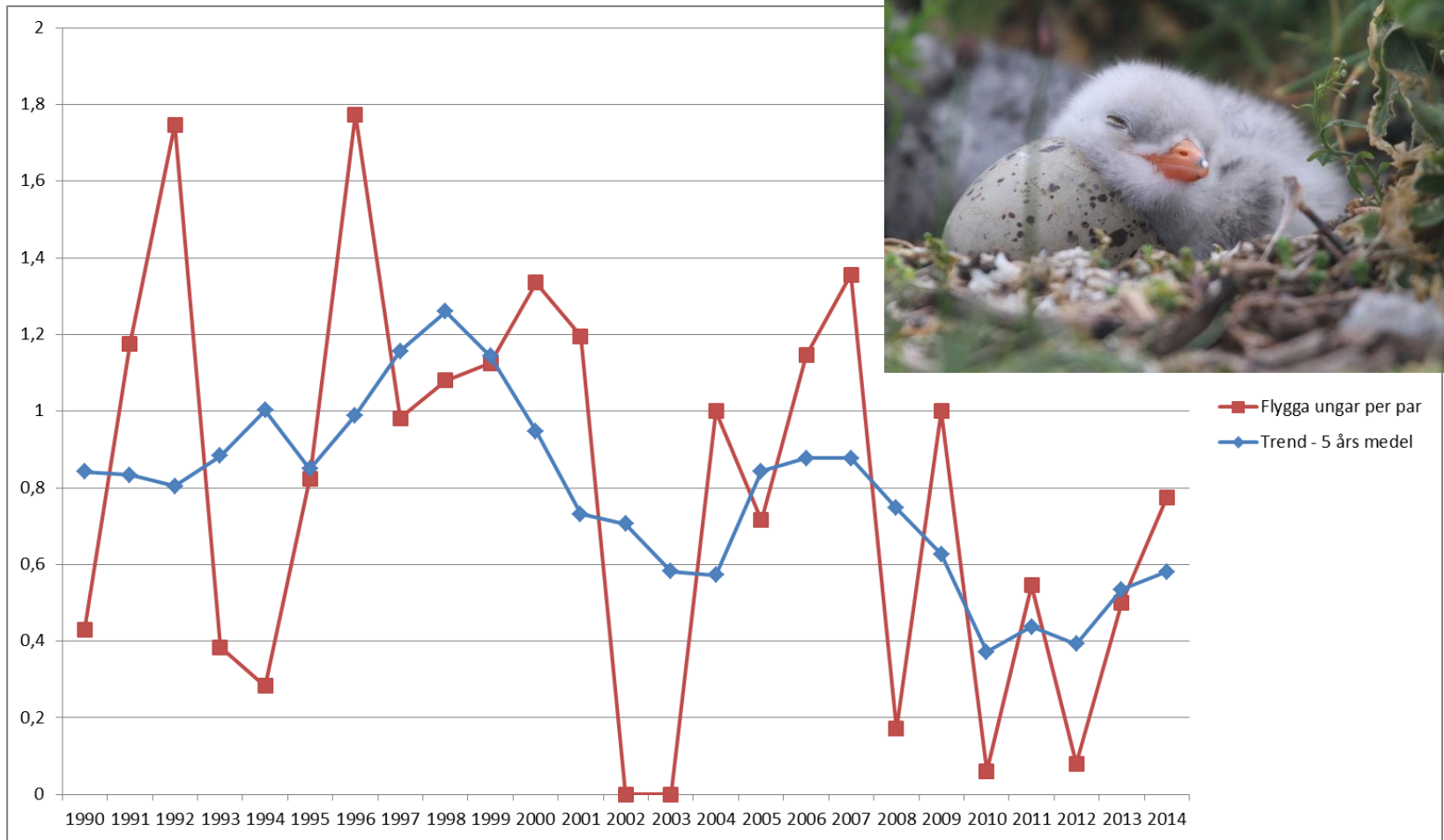
Skräntärnorna i Södermanland

Antal häckande par i Södermanland

Häckningsframgång i Södermanland

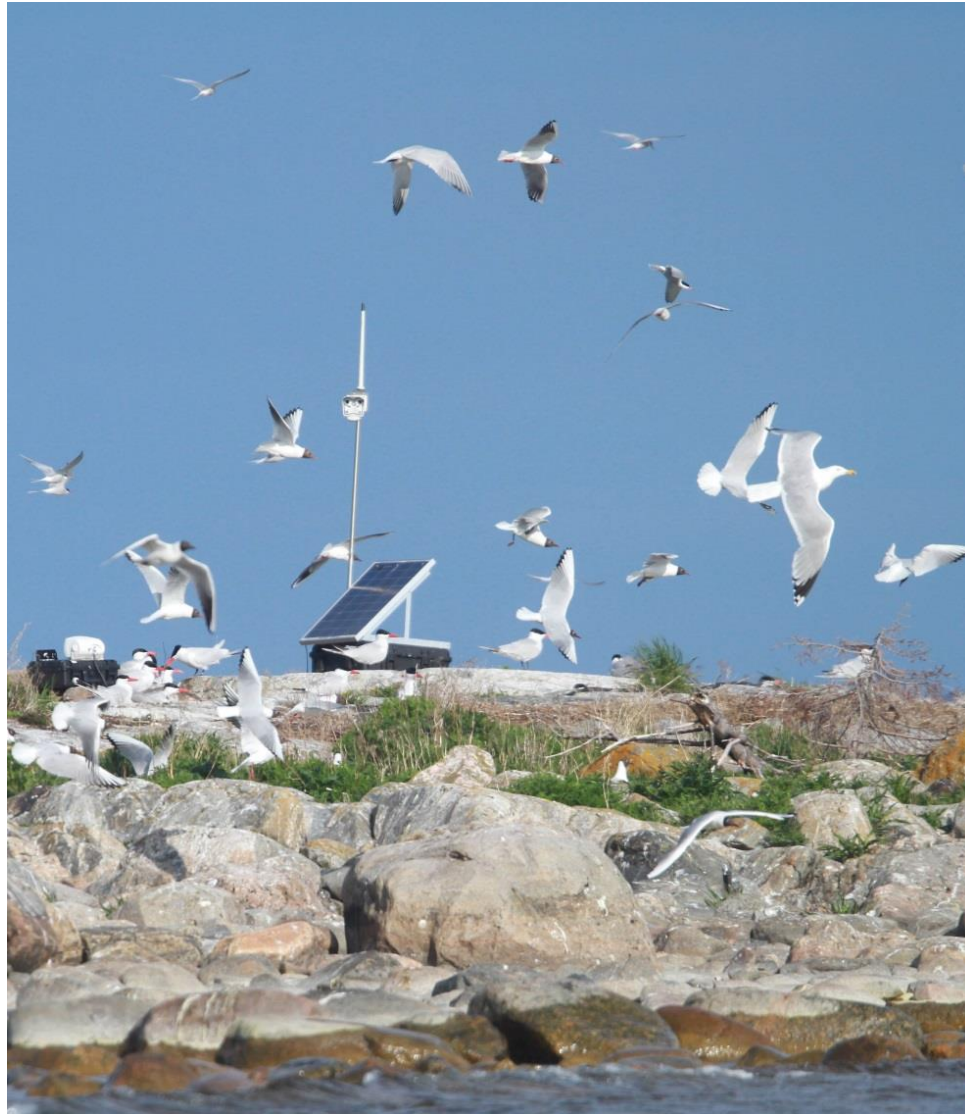

Kraftigt minskad häckningsframgång för skräntärna i Södermanland under perioden 1990-2012

	1990-1999	2003-2012	Ändring i %
Totalt antal häckande par medelantal	114	77	-33 (22)
Totalt antal ringmärkta pulli medeltal	116	42	-64 (-18)
Antal ringmärkta pulli per par – samtliga	1,01	0,54	-47 (-34)

Vilka orsaker ligger bakom den försämrade häckningsframgången för skräntärnorna

Trutar, minkar och örnar....

- Den vanligaste orsakerna till misslyckade häckningar under perioden 2007-2014 är:
 - 1) Trutpredation
 - 2) Minkangrepp
 - 3) Boplundring av havsörn
- Under åren 2007-2014 finns det skrântärnekolonier på 19 olika öar
- Predation uppstår på 16 st av dessa öar ! Sörmland står för 6 st av dessa 16
- I två fall har predation hävts och det går bra för tärnorna. Den värsta perioden med predation 2007-2010, då på ca 50% av landets tärnor

Montering av övervakningskamera På Stenarna i Uppland

Predation av gråtrut i maj-juni Nr 1

2010-06-08 15:19:08

Predation av gråtrut i maj-juni Nr 1

2010-06-08 15:19:09

Predation av gråtrut i maj-juni Nr 1

2010-06-08 15:19:10

Predation av gråtrut i maj-juni Nr 1

2010-06-08 15:19:12

Predation av gråtrut i maj-juni Nr 1

2010-06-08 15:19:13

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:08

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:09

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:10

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:11

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:12

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:14

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:15

Predation av gråtrut i maj-juni Nr III

2010-06-11 09:01:16

Hantering när trutpredation uppstår

- Förutsättningen är att man haft kamera övervakning så det kan konstateras att det är trutar som tar skräntärnornas ungar
- Predation av trut stoppas genom att man tar bort äggen för de trutar som genomför predationen

Havsörn och skrântärnor

Den oönskade gästen jagas tillslut iväg

Havsörns predation på skrântärneägg

Kolonin dagen efter

Örnars näbbar är inte gjorda för att äta
ägg.....

Färgringmärkning skrântärna 2011-2014

- Färgringmärkning i samtliga svenska kolonier 2014
- 2014 ca 500 färgmärkta individer, totalt mer än 1200 individer
- Börjar återvända – två från 2011 och tre från 2012 på Stenarna
- Totalt > 130 avläsningar av 100 fåglar
- Kontroller av drygt 8% av alla märkta
- Flera individer sedda på i flera länder under samma flyttning söderut

Märkning med GPS-loggers

- Vuxna fåglar förses med GPS-tracking sändare från UVABits i Holland. Sändaren samlar GPS info som överförs till en basstation när sändaren är inom 1 km från stationen
- Sker i samarbete med Lunds Universitet, Susanne Åkesson

